Lietas Nr. A420597111
Lietas arhīva Nr. AA43-1651-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīga 2013.gada 13.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs M.Vīgants,

tiesnese I.Kaļiņina, tiesnesis V.Poķis,

rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu SIA „/Nosaukums/" pieteikumā par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2011.gada 10.augusta lēmuma Nr.22.5/54880 atcelšanu, sakarā ar SIA „/Nosaukums/" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 18.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta amatpersona 2011.gada 30.maijā plkst.10.35 sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu NK Nr.004306 (turpmāk – Protokols).

Protokolā norādīts, ka 2011.gada 18.maijā pārbaudes laikā tika konstatēts, ka no 2010.gada 27.jūlija līdz 2011.gada 20.maijam SIA „/Nosaukums/" ir piešķīris aizdevumu /A.K./ Ls 107 243,57 apmērā, izmaksājot to no uzņēmuma kases skaidrā naudā.

SIA „/Nosaukums/" pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmo daļu. Par to atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Latvijas APK) $159.^{7}$ panta trešajā daļā.

[2] Ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes amatpersonas 2011.gada 14.jūnija lēmumu Nr.F04/NK004306 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) SIA „/Nosaukums/" uzlika naudas sodu Ls 16 086,54 apmērā.

SIA „/Nosaukums/" Sākotnējo lēmumu pārsūdzēja augstākā iestādē.

[3] Ar VID ģenerāldirektora p.i. 2011.gada 10.augusta lēmumu Nr.22.5/54880 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots šādi.

Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmajai daļai, nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000.

SIA „/Nosaukums/" četrdesmit norēķinu operācijās periodā no 2010.gada 27.jūlija līdz 2011.gada 20.maijam, izmaksājot /A.K./ skaidras naudas līdzekļus Ls 107 243,57 veikusi aizdevuma tiesisko attiecību nodibināšanas darījumu, kura rezultātā radusies SIA „/Nosaukums/" un /A.K./ saistība par aizdevuma summas atmaksu.

Izsniegtais aizdevums pēc ekonomiskās būtības ir naudas līdzekļu izsniegšana Ls 107 243,57 apmērā uz vienu gadu bez atlīdzības, četrdesmit norēķinu operācijās ilgstošā laika periodā, veicot vairākas norēķinu operācijas ik mēnesi. Ievērojot izsniegtā aizdevuma būtību, konkrētais darījums nav saistīts ar SIA „/Nosaukums/" saimniecisko darbību.

Pārkāpuma raksturs neļauj to uzskatīt par maznozīmīgu, jo, neievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus skaidras naudas lietošanai, palielinās iespējas Latvijas Republikas finanšu sistēmu izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai.

Piemērotais naudas sods Ls 16 086,54 (15% no Ls 107 243,57) ir pamatots un nav pamata to grozīt vai atcelt.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „/Nosaukums/" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

VID, pieņemot Lēmumu, nav ņēmis vērā Civillikumā un likumā „Par nodokļiem un nodevām" noteikto par tiesisku darījumu, tā būtību un spēkā esamību, nav ņemts vērā pieteicējas pārstāvja paskaidrojumus, nepareizi iztulkojot un piemērojot tiesību normas.

Latvijas APK 159.^{7}Latvijas APK 159.^{7}panta trešajā daļā nav atrunāts darījuma veikšanas termiņš, līdz ar to secināms, ka atbildība iestājas, ja viena darījuma summa pārsniedz norādītos Ls 10 000, ko pieteicēja ir ievērojusi un likuma normas nav pārkāpusi.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.pants neparedz konkrētus termiņus, kādos aprēķināma darījuma summa par Ls 10 000. Līdz ar to ierobežojums no maksātājiem veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000 attiecināma uz katru atsevišķu darījumu ar vienu un to pašu darījuma partneri, neatkarīgi no tā, kādā laika periodā darījums notiek, bet ne uz vairākiem darījumiem ilgstošā laika periodā, kā arī attiecināms uz vienu konkrētu darījumu – aizdevuma līgumu, kur paredzēts, ka aizdevums izsniedzams pa daļām (vairākās operācijās).

Katrā aizdevuma līgumā ir Civillikuma 1404.pantā noteiktie darījuma nepieciešamie elementi, kuri jāņem vērā, jo katra elementa neesamība vai nepilnība padara attiecīgo darījumu par spēkā neesošu.

Visi pieteicējas veiktie darījumi ir spēkā esoši, pieteicēja katru darījumu izsniegusi viena darījuma ietvaros, katrs aizdevums izsniegts kā vienreizējs, atbilstoši katram noslēgtajam darījumam un katra noslēgtā darījuma summas apmērā, kas nepārsniedz Ls 10 000.

Katra aizdevuma līguma priekšmets – konkrēta naudas summa, ir tā būtiskā sastāvdaļa, līdz ar to nav pamatots VID secinājums, ka visi aizdevuma līgumi pēc būtības ir uzskatāmi par vienu darījumu, jo to būtiskās sastāvdaļas ir dažādas.

[5] VID paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 18.jūnija spriedumu (turpmāk – spriedums) pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

Pieteicēja kā aizdevēja no 2010.gada 27.jūlija līdz 2011.gada 20.maijam izmaksājusi no uzņēmuma kases skaidrā naudā fiziskai personai /A.K./ kā aizdevuma ņēmējam naudas līdzekļus Ls 107 243,57 apmērā.

Kases izdevumu orderos norādīto ziņu patiesumu apliecinājusi pieteicēja un /A.K./, līdz ar to ir pierādīts, ka pieteicēja /A.K./ naudas līdzekļus Ls 107 243,57 apmērā izsniedza skaidrā naudā un to apliecina arī lietā esošā atskaite par konta korespondenci (*lietas 159.lapa*).

Pieteicējas un /A.K./ savstarpējo skaidrā naudā veikto darījumu kopsumma ir Ls 107 243,57 un iestāde pamatoti secinājusi, ka pieteicēja ir pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas otro daļu.

Pieteicēja ar fizisku personu /A.K./ veikusi darījumus, noslēdzot četrdesmit divus aizdevuma līgumus. Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu aizdevuma līgums ir zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietā.

Izvērtējot aizdevuma līgumus, tiesa konstatē, ka aizdevuma līgumi starp pieteicēju un /A.K./ no 2010.gada 27.jūlija līdz 2011.gada 20.maijam noformēti un naudas izmaksas veiktas regulāri.

Aizdevuma līgumi ir noslēgti starp vienām un tā pašām pusēm, visos aizdevuma līgumos norādīts viens līguma priekšmets un pārējie līgumu noteikumi ir vienādi, bet atšķiras aizdevuma summa.

/A.K./ pieteicējai aizdevumus daļēji atmaksājis - 2010.gada 29.oktobrī - EUR 2 134,31 jeb Ls 1 500, bet 2010.gada 1.novembrī EUR 1 849,73 jeb Ls 3 500, nenorādot, kāds konkrēti aizdevuma līgums tiek daļēji izpildīts. Arī tas pamato secinājumu, ka faktiski pieteicēja /A.K./ bija piešķīrusi un izsniegusi vienu aizdevumu, kas dokumentāli noformēts ar vairākiem līgumiem un tiek izmaksāts pa daļām.

2011.gada 8.aprīlī noslēgti divi identiski aizdevuma līgumi par vienādu naudas summu (Ls 1 000), un nauda pēc šiem līgumiem Ls 2 000 apmērā /A.K./ izmaksāta vienā maksājumā ar vienu kases izdevumu orderi. Šādai rīcībai nav loģiska un ekonomiska pamatojuma. Nav izskaidrojams pamatojums tam, kāpēc personai, kurai aizdevuma atmaksas termiņš noteikts tikai 2011.gada otrajā pusē, būtu nepieciešams daļu aizdevuma 2010.gada 1.novembrī atdot, bet 4., 9. novembrī utt. atkal aizņemties.

Līgumslēdzējas puses pirms katra kārtējā līguma noslēgšanas vienojušās par aizdodamās naudas summas apmēru, bet tas nenozīmē, ka pieteicēja ar /A.K./ nodibinājusi jaunas, iepriekš nebijušas tiesiskas attiecības, kuras būtu vērtējamas ārpus pārējo aizdevuma līgumu ietvariem.

Darījumu vērtēšana likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas ietvaros pēc noslēgto līgumu skaita, kā to dara pieteicēja, ir formāla un nesasniedz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas mērķi – novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. To apliecina likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas otrajā teikumā norādītais, ka nodokļu maksātājiem darījumus, kuru summa pārsniedz 10 000 latus, skaidrā naudā nav atļauts veikt neatkarīgi no tā, vai darījums notiek

vienā vai vairākās operācijās. Tādējādi *ex lege* izriet, ka šāds aizliegums attiecas arī uz darījumiem, kuros naudas izmaksa netiek veikta vienlaicīgi, bet gan vairākos maksājumos.

Ņemot vērā likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta otro daļu un to, ka pieteicēja vairākās operācijās skaidrā naudā veikusi vienu darījumu, kura summa pārsniedz Ls 10 000, secināms, ka pieteicēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības un pieteicējai uzlikts samērīgs administratīvais sods par Latvijas APK 159.^{7}Latvijas APK 159.^{7}panta trešajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai, kas savukārt veidojusies, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, tiesai (..) nav pienākums detalizēti atrunāt spriedumā jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa.(..) (*sk. Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 23.novembra sprieduma 8.punktu lietā Nr.SKA-216, Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 28.februāra sprieduma 12.punktu lietā Nr.SKA-54*). Turklāt tiesai, saskaņā ar Latvijas APK 285.pantā noteikto, izskatot sūdzību (pieteikumu) par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, ir jāpārbauda pieņemtā lēmuma likumība un pamatotība. Tādējādi tiesa procesuālās ekonomijas nolūkos procesa dalībnieku citus argumentus spriedumā detalizēti neatrunā.

[7] Par spriedumu SIA „/Nosaukums/" iesniedza apelācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos apstākļus.

Lēmumā nepamatoti norādīts, ka no SIA „/Nosaukums/" kases izmaksātās naudas summas /A.K./Ls 107 243,57 apmērā laika posmā no 2010.gada 27.jūlija līdz 2011.gada 20.maijam, saskaņā ar aizdevuma līgumiem, kas noslēgti katram darījumam atsevišķi – aizdevuma izsniegšanai, pēc ekonomiskās būtības uzskatāms par vienu darījumu – aizdevuma izsniegšana, kas sadalīta vairākās operācijās.

Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā normatīvajos aktos noteikto par tiesisku darījumu, līgumu, aizdevuma līgumu, nepareizi iztulkojusi un piemērojusi tiesību normas un nepamatoti secinājusi, ka faktiski noslēgts viens darījums.

Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 6.pantā noteikto vienlīdzības principu, jo pastāvot vienādiem tiesiskajiem un faktiskajiem lietas apstākļiem, iestādei un tiesai jāpieņem vienādi lēmumi. Jāņem vērā 2012.gada 30.janvāra spriedums lietā Nr.142148011, un šajā spriedumā pirmās instances tiesa katru noslēgto aizdevuma līgumu nav atzinusi par atsevišķu darījumu.

Tiesas norādītais ir pretrunā ar spriedumā norādīto, ka tiesa nesaskata loģisku un ekonomisku pamatojumu tam, kāpēc personai, kurai aizdevuma atmaksas termiņš noteikts 2011.gada otrajā pusē, daļu aizdevuma atmaksā 2010.gada 1.novembrī, savukārt 2011.gada 4. un 9.novembrī atkal aizņemas.

Lietā nav pierādījumu, kas norādītu, ka starp pieteicēju un /A.K./ 2010.gada 27.jūlijā noslēgts viens darījums par visas aizņēmuma summas Ls 107243,57 apmērā izsniegšanu laika periodā līdz 2011.gada 20.maijam.

[8] VID paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka tā ir nepamatota un noraidāma.

Motīvu daļa

[9] Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{22}Latvijas APK 289.^{22}panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa taisa nolēmumu administratīvā pārkāpuma lietā atbilstoši šā kodeksa divdesmit trešās „a" nodaļas prasībām.

[10] Administratīvā apgabaltiesa Lēmumu atstāj negrozītu, pamatojoties uz šādiem apstākļiem.

Spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{13}Latvijas APK 289.^{13}panta trešo daļu apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. šā sprieduma 6.punktu) un to neatkārto.

Par apelācijas sūdzībā minētajiem apstākļiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmā daļa noteic, ka nodokļu maksātājiem nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 10 000 latu (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās). No Civillikuma 1934.panta izriet, ka aizdevējs un aizņēmējs tiek saistīti ar konkrētu līgumu, kura nosacījumi ir jāizpilda. Tas nozīmē, ka, pamatojoties uz līgumu, aizdevējs nevarēs prasīt atdot aizņēmējam summu, kas izriet no cita līguma.

Kases ieņēmumu orderi apliecina, ka pieteicēja /A.K./ atbilstoši noslēgtajiem aizdevuma līgumiem izsniedza skaidras naudas līdzekļus Ls 107 243,57 apmērā. Apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā noslēgtie aizdevuma līgumi pēc būtības ir viens darījums, kas veikts vairākās operācijās.

VID pamatoti atzinis, ka pieteicēja ir pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmajā daļā noteikto skaidras naudas lietošanas ierobežojumu, līdz ar to pieteicējai pamatoti uzlikts naudas sods saskaņā ar Latvijas APK 159.^{7}Latvijas APK 159.^{7}panta trešo daļu.

Apgabaltiesa secina, ka apelācijas sūdzībā minētie apstākļi nevar būt par pamatu tiesiska Lēmuma atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12]panta otrās daļas 1.punktu, 289.[131.punktu, 289.13]pantu un 289.[22]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2011.gada 10.augusta lēmumu Nr.22.5/54880 (administratīvā pārkāpuma protokols NK Nr.004306) par SIA „/Nosaukums/" (reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/) saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 159.[7Latvijas APK 159.7]panta trešās daļas pārkāpumu, bet SIA „/Nosaukums/" pieteikumu par lēmuma atcelšanu noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams, un tas stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnesis referents		M.Vīgants
Tiesnese		I.Kaļiņina
Tiesnesis		V.Poķis